
Въпрос № 24. Административно наказание.

I. План

1. Понятие.
2. Принципи на административнонаказателната отговорност.
3. Разграничение на административните наказания от други правни санкции.
4. Актове, с които се налагат административни наказания.

II. Нормативни източници

Закон за административните нарушения и наказания
Указ за борба с дребното хулиганство
Закон за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия

III. Изложение

1. Понятие

Административно наказание е предвидена в закона санкция, израз на държавната наказателна репресия, налагана по административен ред за извършено административно нарушение, която принуждава нарушителя да претърпи определено по закона увреждане на негови материални или други интереси и има за цел да окаже предупредително и възпитателно въздействие върху него и останалите членове на обществото¹.

Характеристиките на административното наказание са следните:

- акт на държавна принуда;
- реализация на административнонаказателната отговорност;
- засяга имуществени и/или неимуществени интереси на гражданите;
- с предупредителен и възпитателен характер спрямо гражданите и конкретния си адресат;

- установен от закона акт на административна репресия – не може да има административно наказание, без то да е посочено предварително в *специален закон* (чл. 2, ал. 1 ЗАНН), това е „теорията на принципа за законоустановеност на административните нарушения и определените за тях наказания“;

- налага при спазване на строго определен административен ред, предвиден в Закона за административните нарушения и наказания. Изключения са случаите, при които по изрично въз основа на закон или указ санкцията за извършените нарушения се налага *от съдилищата, от прокуратурата или от други органи*:

⇒ Налагане на глоба на участници в съдебния процес при нарушаване на реда в залата по време на заседанието от *съда*.

⇒ Налагане на глоба на участници в съдебния процес при неявяване на разпит от *съда*.

Отстраняване от заседанието на участници в съдебния процес при нарушаване на реда в залата по време на заседание от *съда*.

⇒ Налагане на наказание „задържане до 15 денонощия в поделенията на МВР“ при дребно хулиганство или по Закона за опазване на обществения ред при провеждане на спортни мероприятия от *съда*.

¹ Дерменджиев, И., Д. Костов, Д. Хрусанов. *Административно право на Република България: обща част. 5-то доп. изд.* София: Сиби, 2010, 320.

⇒ Налагане на глоба от *прокурора* за неизпълнение на задължения по Закона за съдебната власт.

Според чл. 12 от ЗАНН „Административните наказания се налагат с цел да се предупреди и превъзпита нарушителят към спазване на установения правен ред и се въздейства възпитателно и предупредително върху останалите граждани“.

Целите на административните наказания са:

- а) превъзпитателна,
- б) предупредителна и
- в) репресивна (увреждаща) спрямо нарушителя.

Съществува необходимост за *съответствие между наказанието и нарушението*. Наказанието има две измерения – справедливост и адекватност. За тази цел е необходимо административното наказание да бъде определено и индивидуализирано с оглед личността на нарушителя и другите факти при извършване на нарушението.

2. Видове административни наказания

За административни нарушения могат да се предвиждат и налагат следните административни наказания:

- а) обществено порицание;
- б) глоба;
- в) временно лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност (чл. 13 от ЗАНН).

2.1. Обществено порицание

Общественото порицание е публично порицание на нарушителя пред трудовия колектив, където работи, или пред организацията, в която членува (чл. 14 от ЗАНН).

Общественото порицание е една от основните административнонаказателни санкции по ЗАНН, налагани за извършени административни нарушения:

⇒ „Непълнолетен е управлявал лек автомобил без съответно свидетелство за управление на МПС. Наказателното постановление е връчено на обвиняемия на 15.03.2017 г. и е влязло в сила като необжалвано на 23.03.2017 г. Съгласно разпоредбата на чл. 78а, ал. 6 от НК, когато деянието е извършено от непълнолетно лице, какъвто е настоящият случай, съдът го освобождава от наказателна отговорност, като му налага административно наказание *обществено порицание* или възпитателна мярка. [...] Административното наказание „обществено порицание“ да се изпълни чрез прочитане на решението пред учителския и ученическият колектив на училището, в което обвиняемият учи в гр. Златица, след началото на учебната година и в присъствието на родителите му, както и чрез публикуване диспозитива на решението в местните вестници „Регион“ и „Камбана“, ще бъде в съответствие с данните за личността на обвиняемия, както и с влияещите върху отговорността му обстоятелства. При определяне начина, по който да се изпълни административното наказание „обществено порицание“ съдът съобрази младата възраст на децата, характерна с лекомислието на подрастващия. Обвиняемият не е осъждан и не е освобождаван от наказателна отговорност преди. Оказал е пълно съдействие на полицейските служители. Изразил е и съжаление за стореното, които факти определят ниската степен на обществената му опасност като извършител на престъпление. Липсва създадена с деянието конкретна опасност за движението и за живота и здравето на хората, въпреки което обаче управлението на автомобил в населено място на оживено кръстовище увеличава вероятността от настъпване на пътен инцидент, поради което не може да се счита, че обществената опасност на самото деяние е ниска. При превес на смекчаващите отговорността обстоятелства, настоящият състав намира, че с налагането на административно наказание „обществено порицание“, което

да се изпълни по описания вече начин, се достига до правно и житейски обосновано решение. Съобразно начина му на изпълнение ще се постигне поправяне и превъзпитание на дееца, а и ще се допринесе за въздържане на другите членове на обществото от подобни противоправни прояви².

Общественото порицание засяга неимуществената морална, професионална, културна и други видове сфера от личния, професионален или социален живот на гражданина, извършил неправомерното деяние – несъвместимо с правото поведение, което дава основание да бъде порицано пред значителен брой лица, с които общува лицето. Практическото значение на общественото порицание се изразява в привличане вниманието на гражданите, които принадлежат към същата обществена и професионална среда, върху факта на нарушението и на последвалата го санкция. Общността, пред която се прави порицанието, може да бъде учредението, дружеството, организацията, с които трайно е свързан деецът и в които упражнява някаква дейност. Възможно е, ако деецът не членува в никаква организация или не работи никъде, общественото порицание да бъде направено и пред събрание на членове на дадена обществена среда, оформена според населено място, квартал, улица, етажна собственост и др., *свикано по този повод и за тази цел*.

По отношение на непълнолетните административното наказание глоба се заменя с *обществено порицание*.

2.2. Глоба

Глобата е наказание, което се изразява в заплащане на определена парична сума (чл. 15, ал. 1 от ЗАНН).

Законодателят е разграничил административнонаказателната отговорност на *физическите лица* от тази на юридическите лица и едноличните търговци³. В предвидените в съответния закон, указ, постановление на Министерския съвет или наредба на общинския съвет случаи на *юридически лица и еднолични търговци* може да се налага **имуществена санкция** за неизпълнение на задължения към държавата или общината при осъществяване на тяхната дейност:

➡ Събирателно дружество е вид търговско дружество и юридическо лице⁴.

➡ Когато се касае за юридически лица или *еднолични собственици* (еднолични търговци), следва да бъде доказано виновно извършване на нарушение от страна на *надлежни представители на това лице* (ЕТ)⁵. Едноличен търговец са физическите лица, но също и едноличното дружество с ограничена отговорност (ЕООД)⁶ и едноличното акционерно дружество (ЕАД). Последните две са юридически лица.

➡ *Клонът на търговското предприятие* има относителна самостоятелност и може да създава облигационни отношения от името и за сметка на предприятието. Той не е правен субект и е част от търговското предприятие, но в отношенията с трети лица клонът има самостоятелно управление и представителство. В същото време клонът *не е юридическо лице*⁷.

Едноличният търговец не е нищо друго, освен дееспособно физическо лице, което е придобило качеството на търговец, като е разширена неговата правоспособност с правото му да извършва търговска дейност по смисъла на чл. 1 от Търговския закон.

² Решение № 133 от 13.7.2017 г. по а. н. д. № 141 от 2017 г. на Районен съд – Пирдоп.

³ Решение от 7.01.2008 г. по к. а. н. д. № 251 от 2007 г. на Административен съд – Русе.

⁴ Решение от 24.03.2000 г. по н. а. х. д. № 16 от 2000 г. на Районен съд – Берковица.

⁵ Решение № 684 от 13.07.2001 г. по н. а. х. д. № 38 от 2001 г. на Районен съд – Петрич.

⁶ Решение от 13.06.2007 г. по к. н. а. х. д. № 1555 от 2007 г. на Административен съд – София.

⁷ Решение от 15.10.2008 г. по к. а. д. № 393 от 2008 г. на Административен съд – Добрич.

Между персоналитета на физическото лице и едноличния търговец не настъпва разлика, няма нов субект, касае за едно и също лице⁸. Ако за физическото лице е необходимо да се установи вина, то отговорността на едноличния търговец е *безвиновна*, но следва да се установят релевантните обстоятелства по чл. 83, ал. 1 от ЗАНН – че нарушението е извършено при осъществяване на дейността на едноличния търговец⁹. Юридическите лица и едноличните търговци *не могат да формират психическо отношение, което да предшества или съпровожда изпълнителното деяние*¹⁰.

Деянията на юридическите лица се различават от деянията на физическите поради наличието на субективен елемент като част от състава на деянията, осъществявани от физическите лица. При юридическите лица говорим за **безвиновна, обективна** отговорност. Основание за ангажиране отговорността на едноличните търговци и юридическите лица е неизпълнение от тях на задълженията им към държавата при осъществяване на дейността им, когато това е предвидено в нормативен акт¹¹. Обществената опасност *не е признак* на административнонаказателната отговорност на едноличните търговци и юридически лица по чл. 83, ал. 1 от ЗАНН¹².

За този вид санкционна отговорност е *без правно значение личността и вината на извършителя* на конкретното действие или бездействие, извършено от името и за сметка на търговеца, поради което тя не е елемент от фактическия състав на нарушението. Тази обективна отговорност се ангажира за неизпълнение на задължения към държавата, като конкретният ѝ размер се определя съобразно основния принцип за съответствие с тежестта на нарушението, обективизирана в причинения вредоносен резултат и/или степента на засягане или застрашаване на регулираните обществени отношения:

⇒ Всеки търговец следва да има регистър на предявените рекламации, който е длъжен да държи в търговския обект. Безусловно задължение на търговеца е не само да създаде такъв регистър, а да последният да се местонахожда в конкретния търговски обект, за който е създаден, по всяко време от извършване на дейността на този обект. Предвид че нарушението е формално, то при наличието на определената предпоставка – липса на регистър за предявени рекламации по време на извършване на проверката от контролните органи, то вече е осъществено. Ирелевантно е за съставомерността на деянието последващо представяне на регистъра с оглед констатация, че такъв по принцип съществува и е бил в склада, след като в момента на проверката същият не е могъл да бъде представен за проверка. Изискването на закона за "поддържане" на регистър за рекламации в търговския обект цели да се защитят потребителите, които, купувайки стока, неотговаряща на стандарта, да направят своята рекламация в момента. Това може да бъде осъществено, само ако имат постоянен и непосредствен достъп до регистъра за предявени рекламации. Законът изисква по императивен начин с разпоредбата на чл. 127, ал. 2 от Закона за защита на потребителите регистърът да бъде в стопанисвания обект и да изпълни целта, за която е предназначен. Административно-наказателната отговорност по чл. 83 от ЗАНН по същество е *една обективна отговорност*¹³.

⁸ Решение № 65 от 21.4.2008 г. по к. а. н. д. № 47 от 2008 г. на Административен съд – Силистра.

⁹ Решение от 17.11.2008 г. по к. н. а. х. д. № 2279 от 2008 г. на Административен съд – София.

¹⁰ Решение от 21.4.2008 г. по н. а. х. д. № 3743 от 2007 г. на Районен съд – Варна.

¹¹ Решение № 61 от 28.2.2011 г. по к. н. а. х. д. № 10042 от 2011 г. на Административен съд – Велико Търново.

¹² Решение № 65 от 17.3.2009 г. по н. а. х. д. № 27 от 2009 г. на Административен съд – Кюстендил.

¹³ Решение от 26.2.2009 г. по к. а. н. д. № 1138 от 2008 г. на Административен съд – Плевен.

2.3. Лишаване от право да се упражнява временно професия или дейност

Лишаването от право да се упражнява определена професия или дейност е временна забрана за нарушителя да упражнява професия или дейност, във връзка с която е извършил нарушението (чл. 16 от ЗАНН).

Продължителността на това наказание не може да бъде *по-малка от един месец и повече от две години*, а за нарушения, свързани с безопасността на движението при употреба на алкохол или друго силно упойващо вещество – *до пет години*. То не засяга придобитата правоспособност освен в случаите, предвидени в съответния закон или указ: \Rightarrow Контролните точки са средство за отчет на извършваните нарушения от водача при упражняване на вече признатото му право. Видно от законовата дефиниция на понятието, както и от систематичното място на текстовете, които регламентират контролните точки, законодателят не е вложил в тях санкционен характер - административно наказание или принудителна административна мярка¹⁴. *Отнемането на контролни точки не съставлява административно наказание* по смисъла на чл. 13, б. „в“ от ЗАНН и не подлежи на оспорване по реда на ЗАНН. Жалба срещу постановено отнемане на контролни точки в производство пред районен съд при обжалване на наказателното постановление е недопустима¹⁵. Наложените административни наказания глоба и лишаване от правоуправление се налагат за извършено нарушение на посочените разпоредби без значение дали с наказателното постановление е предвидено или не отнемане на контролни точки, което отнемане не е административно наказание по смисъла на ЗАНН и не подлежи на съдебен контрол от районния съд. Отнемането на точки е само една последица от извършеното нарушение и е поставено в зависимост от влизане в сила на наказателното постановление, с което е наложено административно наказание. *Отнемането на контролни точки настъпва по силата на закона*, като моментът на настъпване на правния ефект е този на влизане в сила на наказателното постановление; това е моментът на стабилизиране на акта, с който се приема, че е налице извършено нарушение и същото е санкционирано. Само в този случай нарушението се отчита чрез отнемане на контролни точки. В наказателното постановление се посочва конкретния брой на отнетите точки, т. е. само се констатира последицата, но отнемането не се налага като самостоятелно наказание с наказателното постановление¹⁶.

Временният характер на административното наказание предвижда, че с изтичането на определения срок лицето, което го е изтърпяло, *придобива автоматично* възможността да упражнява отново своята професия или дейност, без да е необходимо лицето да предприема нещо друго.

2.4. Полагане на общественополезен труд

За административно нарушение, извършено повторно или на системно извършване, може да се предвижда наказание безвъзмезден труд в полза на обществото, което да се налага *самостоятелно* или *едновременно с друго наказание* – обществено порицание, глоба, временно лишаване от право да се упражнява определена професия или дейност. Възможността едно административно наказание едновременно да се приема за основно и допълнително се възприема с основание изключително критично от административноправната доктрина, като се отправят препоръки то да остане единствено като основно наказание¹⁷. Трудностите от неговото прилагане произтичат от

¹⁴ Решение от 17.3.2009 г. по к. н. а. д. № 11 от 2009 г. на Административен съд – Ловеч.

¹⁵ Решение № 262 от 30.9.2009 г. по к. а. н. д. № 243 от 2009 г. на Административен съд – Хасково.

¹⁶ Решение от 20.3.2009 г. по к. а. н. д. № 91 от 2009 г. на Административен съд – София.

¹⁷ Сивков, Ц. *Измененията в Закона за административните нарушения и наказания от 2020 г. Коментар*. София: Сиела, 2021, 22-24.

факта, че то се *налага от районния съд*¹⁸ и трудно би се съчетало с друго административно наказание, налагано от административнонаказващ орган (наказваща юрисдикция).

⇒ Съдът „следва да съобрази дали от влизането в сила на акт, с който е наложено административно наказание за нарушение от същия вид или имуществена санкция за неизпълнение на задължение от същия вид е изтекла повече от една година, за да не попада това нарушение в хипотезата, касаеща повторност. Тези условия очевидно не са налице и извършеното от нарушителя Н. нарушение попада изцяло в условията, фиксирани от законодателя като „повторност“, тъй като наказателното постановление е влязло в сила на 4.3.2021 г., а извършеното нарушение от страна на нарушителя Н. е в периода 18.2.2022 г до 23.2.2022 г, т. е. извършено е в едногодишния срок от влизането в сила на наказателното постановление. [...] С оглед степента на обществена опасност на нарушението, стойността на вредите, кръга на засегнатите интереси, времетраенето на нарушението и значимостта на конкретно увредените отношения, както и личността на нарушителя Н., който се явява системен нарушител на Закона за горите, липсата на данни за постоянни трудови доходи от страна на самия нарушител, и с оглед целите на административните наказания, съобразно нормата на чл. 12 от ЗАНН- да се предупреди и превъзпита нарушителя към спазване на установения правен ред и се въздейства възпитателно и предупредително върху останалите граждани, настоящия съдебен състав счита, че следва да приеме искането на АНО за налагането на административно наказание „безвъзмезден труд в полза на обществото“ като основателно“¹⁹.

Безвъзмездният труд е труд, който се полага в полза на обществото без ограничаване на други права на наказанието. Продължителността на наказанието *безвъзмезден труд в полза на обществото* не може да бъде по-малко от 40 часа и повече от 200 часа годишно за не повече от две последователни години. Кратковременния период на изпълнение показва, че то по-скоро би имало символично, отколкото реално изпълнение и едва ли ще изпълни предназначението си²⁰.

⇒ „Вземайки предвид тежестта на нарушението и другите смекчаващи и отегчаващи вината обстоятелства, както и имотното състояние на извършителя, съдът намира, че на Н. Б. следва да бъде наложено наказание безвъзмезден труд в полза на обществото с продължителност 64 часа за една година (малко над законовия минимум). Това следва от сравнително малкото количество дървесина – 0, 5 пр. куб. м., оказаното съдействие и признание за извършеното, но и множеството минали нарушения по ЗГ. Така наложеното наказание съдът намира, че ще изиграе своята предупредителна и превъзпитателна роля върху нарушителя, и същия занаяпред ще се поправи.“²¹

2.5. Допълнителни административни наказания

а) Наред с предвидените вече административни наказания наказващият орган постановява *отнемане в полза на държавата*.

⇒ „На 9.5.2017 г. в землището на село Реселец, общ. Червен бряг, отдел 52 на държавна горска територия, неизвестно лице извършвало сеч с моторен трион марка „Щил“ модел „MS 251“ на 2 пр. куб. метър дъбови дърва за огрев от цер, немаркирани с контролна горска марка, а други две неизвестни лица товарели нарязаните дърва в каруца. По същото време и място служителите на Държавно горско стопанство – Плевен осъществявали контрол за спазване на разпоредбите на Закона за горите. Съставен бил акт за установяване на административно нарушение № 097714/9.5.2017 г. за нарушение на чл. 104, ал. 1, т. 5 от Закона за горите, въз основа

¹⁸ Когато за административното нарушение е предвидено да се налага безвъзмезден труд в полза на обществото, длъжностното лице изпраща преписката на административнонаказващия орган, който я внася за решаване в съответния районен съд в тридневен срок от получаването ѝ.

¹⁹ Решение № 35 от 28.4.2022 г. по а. н. д. № 65 от 2022 г. на Районен съд – Тетевен.

²⁰ Сивков, Ц. *Цит. съч.*, 25.

²¹ Решение № 62 от 28.6.2022 г. по а. н. д. № 91 от 2022 г. на Районен съд – Белаградчик.

на който било издадено наказателно постановление № 1285/7.7.2017 г. на Директора на Регионална дирекция по горите – гр. Ловеч, с което наред с наложената глоба, били отнети в полза на държавата *вещите, послужили за извършване на нарушението*: 1 бр. моторен трион марка „Шил“, модел „MS 251“ – сериен номер 177337636 с пазарна стойност 150 лв.²².

Вещите, послужили за извършване на нарушение, както и вещите - предмет на нарушението, се отнемат в полза на държавата независимо от това чия собственост са, освен ако се установи, че са използвани независимо или против волята на собственика им (чл. 273, ал. 1 от Закона за горите).

➡ Дървесината и недървесните горски продукти – предмет на нарушението, както и животните – средство на нарушението, иззети и задържани с актовете за установяване на административни нарушения или с констативни протоколи, могат да се продават преди приключване на административнонаказателното производство (чл. 273, ал. 4 от Закона за горите).

Отнемат се в полза на държавата *вещите, принадлежащи на нарушителя, които са послужили за извършване на умишлено административно нарушение*, ако това е предвидено в съответния закон или указ (чл. 20, ал. 1 от ЗАНН).

Отнемат се в полза на държавата и *вещите, предмет на нарушението, притежаването на които е забранено*, независимо от тяхното количество и стойност, където и да се намират (чл. 20, ал. 2 от ЗАНН). Отнемат се вещите, принадлежащи на нарушителя, които са били предмет на нарушението (чл. 20, ал. 3 от ЗАНН).

Придобитите от нарушителя *вещи в резултат на нарушението* се отнемат в полза на държавата независимо от тяхното количество и стойност (чл. 21 от ЗАНН).

Отнемане *не се допуска*, когато стойността на вещите явно не съответствува на характера и тежестта на административното нарушение, освен ако в съответния закон или указ е предвидено друго (чл. 20, ал. 4 от ЗАНН).

Отнемането е *допълнително административно наказание*, непопаднало в обхвата на чл. 13 от ЗАНН, което засяга имуществената сфера на нарушителя. Отнемането е *субсидиарно* наказание, винаги е съпътстващо някое друго административно наказание. Отнася се само до *вещи*²³.

б) Административни наказания, предвидени в специални закони

1. Административно наказание е предвидено в Указ № 904 от 28.12.1963 г. за борба с дребното хулиганство (УБДХ): за дребно хулиганство, извършено от лице, навършило шестнадесетгодишна възраст, се налагат следните административни наказания *задържане до 15 денонощия* в структурно звено на Министерството на вътрешните работи (чл. 1, ал. 1 от УБДХ).

 Дребно хулиганство е непристойна проява, изразена в употреба на ругатни, псувни или други неприлични изрази на публично място пред повече хора, в оскърбително отношение и държане към гражданите, към органите на властта или на обществеността или в скарване, сбиване или други подобни действия, с които се нарушава общественият ред и спокойствие, но поради своята по-ниска степен на обществена опасност не представлява престъпление по чл. 325 от Наказателния кодекс (чл. 1, ал. 2 от Указ № 904 от 28.12.1963 г. за борба с дребното хулиганство).

²² Решение № 202 от 20.9.2017 г. по а. н. д. № 376 от 2017 г. на Районен съд – Червен бряг.

²³ Сивков, Ц. *Административно наказване (материалноправни и процесуалноправни проблеми)*. София: СОФИ-Р, 1998, 56–59.

Административно наказание *не се налага*, когато нарушителят е непълнолетен и с оглед на характера на деянието и на личността му може да бъде поправен с мерки за обществено въздействие, наложени от комисиите за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Указът не се прилага:

1. за извършени прояви на спортно хулиганство при провеждането на спортно мероприятие;
2. при нанесена телесна повреда на служител на Министерството на вътрешните работи при или по повод изпълнение на служебните му задължения.

Въз основа на събраните доказателства *районният съдия* постановява решение, с което налага съответно административно наказание (чл. 6, ал. 1, б. „а“ от УБДХ). Решението по чл. 6, ал. 1, буква „а“ подлежи на обжалване в срок до 24 часа от постановяването му пред съответния окръжен съд на касационните основания, предвидени в Наказателно-процесуалния кодекс. Окръжният съд в състав от трима съдии разглежда делото в деня на постъпването му и се произнася с мотивирано решение, което е окончателно. Наложено *административно наказание* не се счита за осъждане и *не се вписва в бюрата за съдимост* (чл. 7, ал. 2 – ал. 4 от ЗАНН).

2. Друг вид административно наказание е това за противообществени прояви, при извършването на които прояви следва *задържане* в териториална структура на Министерството на вътрешните работи (МВР) *за срок до 25 денонощия* (чл. 22 от Закона за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия).

Противообществена проява (спортно хулиганство) по смисъла на този закон е проява, която не съставлява престъпление по смисъла на Наказателния кодекс и е извършена в спортния обект или в спортната зона преди, по време или непосредствено след спортното мероприятие, както и на отиване или на връщане от спортния обект във връзка със спортното мероприятие, изразяваща се във:

1. носене на знамена, плакати и транспаранти, на които са изобразени текстове, изображения, абривиатури и символи, подтикващи към омраза и насилие, съдържащи обидни квалификации или олицетворяващи идеологии, обявени за противозаконни;
2. отказ за изпълнение на разпорежданията на отговорните за спортното мероприятие лица, ангажирани със сигурността и безопасността, или на полицейските органи;
3. преодоляването на преградни приспособления, конструкции и съоръжения, намиращи се в спортния обект или спортната зона;
4. нахлуване на спортния терен;
5. паленето и поддържането на огън;
6. хвърлянето на предмети;
7. носенето на маски и действия за напълно прикриване на лицето или на части от него, което затруднява разпознаването;
8. отправянето на ругатни, други неприлични изрази, жестове и поведение, които са особено вулгарни, както и изрази и скандирания, насаждащи омраза на расова, етническа или религиозна основа;
9. носенето на оръжие и предмети, които могат да се използват като оръжие; боеприпаси; спрейове със защитен газ, с разяждащи или с оцветяващи вещества; сигнални ракети, взривни устройства, пиротехнически изделия и други общоопасни средства, отделни техни съставки; наркотични и други упойващи вещества, както и други вещества и предмети, които могат да бъдат опасни за живота и здравето на околните;
10. предизвикване или участие в сбивания;

11. използването на посочените в т. 9 вещи, предмети и вещества;
12. посегателство над състезатели, съдии, полицейски органи или други ангажирани с организацията, със сигурността или с безопасността длъжностни лица, както и спрямо медицински лица, журналисти, фоторепортери и оператори;
13. унищожаване или повреждане на чуждо имущество;
14. използването на знамена, плакати и транспаранти, на които са изобразени текстове, изображения, абривиатури и символи, подтикващи към омраза и насилие, съдържащи обидни квалификации или олицетворяващи идеологии, обявени за противозаконни;
15. пребиваване в спортната зона или спортния обект на лица в срока на наложена забрана за посещение на спортни мероприятия в страната и в чужбина (чл. 21 от Закона за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия).

За противообществени прояви по чл. 21 се налагат следните наказания:

1. задържане в териториална структура на Министерството на вътрешните работи (МВР) по местоизвършване на деянието за срок до 25 денонощия;
2. глоба;
3. безвъзмезден труд в полза на обществото (чл. 22, ал. 1 и ал. 2 от Закона за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия).

За извършени противообществени прояви по този закон органите на МВР с полицейски правомощия съставят акт за установяване на нарушението в съответствие с изискванията на Закона за административните нарушения и наказания. Актът се съставя до три месеца от извършването на противообществената проява (чл. 26, ал. 1 от Закона за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия). В срок не по-късно от 24 часа от съставянето на акта началникът на районното управление на МВР по местоизвършване на нарушението или оправомощено от него длъжностно лице издава наказателно постановление (чл. 30, ал. 1, т. 1 от Закона за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия). В случаите по чл. 30, ал. 1, т. 1 началникът на районното управление на МВР по местоизвършване на нарушението или оправомощено от него длъжностно лице взема решение въз основа на приложените към преписката материали. Наказателното постановление по чл. 30, ал. 1, т. 1 подлежи на обжалване в тридневен срок от връчването му пред съответния районен съд по реда на Закона за административните нарушения и наказания (чл. 30а, ал. 1 и ал. 2 от Закона за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия).

3. Разграничение на административните наказания от други правни санкции

3.1. Административни наказания и наказания

Таблица № 1

<i>Административни наказания</i>	<i>Наказания</i>
налагат се винаги за нарушение на административния порядък	налагат се и за престъпления, засягащи реда на управлението
имат по-малка степен на обществена опасност от престъпленията	имат по-голяма степен на обществена опасност от нарушенията
основни наказания са: общественото порицание, глобата и лишаване временно от право да се упражнява определена професия или дейност	най-важни основни наказания са: лишаване от свобода и глоба
наказанието „конфискация“ засяга	конфискацията засяга не само отделни вещи,

определени отделни вещи	но и определена част от имуществото
налагат се за умишлени и за непредпазливи деяния	налагат се поначало само за умишлени деяния, а по изключение и за непредпазливи
налагат се ефективно	при определени условия могат да се налагат условно
не са свързани със „съдимост“	свързани са със „съдимост“
не могат да слизат под установения минимум	при определени условия могат да слизат под установения минимум
не се прилагат правилата за съвкупността за определяне на единственото най-тежко наказание	прилагат се правилата за съвкупност при определяне на наказанието
не се налагат за приготвяне, подбудителство, опит за укриване, освен по изключение	налагат се поначало и за приготвяне, подбудителство, опит за укриване
налагат се по принцип от органи на администрацията по административен ред	налагат се само от съда по съдебен ред

3.2. Административни наказания и дисциплинарни наказания

Таблица № 2

<i>Общи белези на административните и дисциплинарните наказания</i>	
1. Форма на принуда. 2. Правна санкция. 3. Целта им е репресия.	
<i>Административни наказания</i>	<i>Дисциплинарни наказания</i>
Нормативната уредба е в специални административни закони	Нормативната уредба е в Кодекса на труда
Налагат се за административни нарушения	Налагат се за дисциплинарни нарушения
Отговорни са всички, нарушили определена административноправна норма, независимо от обстоятелството дали се намират в някаква служебна или друга връзка с органите, които ги прилагат	Отговорни са лицата, подчинени на трудова или друга организационна дисциплина
Налагат се от административен орган.	Налагат се от работодател – едноличен търговец, юридическо лице или административен орган

3.3. Административни наказания и принудителни административни мерки

Таблица № 3

<i>Общи белези на административното наказание и принудителната административна мярка</i>	
1. Те са форма на държавна принуда. 2. Те са проявление на административна принуда. 3. Имат връзка с административноправно нарушение.	
<i>Разграничение</i>	
<i>Административно наказание</i>	<i>Принудителна административна мярка</i>
<i>1. Предназначение</i>	
Да се реализира държавната репресия спрямо извършителя на административно нарушение.	Да се осуети извършването; да се преустанови вече започнало административноправно нарушение; да се възстанови евентуално реално настъпила вреда

<i>2. Връзката с административноправното нарушение</i>	
Свързано е със санкцията на правната норма.	Свързана е с диспозицията на правната норма.
<i>3. Ефектът</i>	
Административното нарушение е извършено и като неизбежна последица трябва да последва административно наказание, което се <i>налага</i> . Съдържа се в санкцията на правната норма.	<i>Прилага се</i> диспозицията на правната норма, за да се осуети реална опасност, преустанови административно нарушение или възстановят вредите, породени от него. Съдържа се в диспозицията на нормата.
<i>4. Вината</i>	
Съдържа вина и предполага отговорност	Не съдържа вина и не предполага отговорност
<i>5. Компетентен орган, който се произнася</i>	
Административно-наказващ орган	Административен орган
<i>6. Актът, с който се предприемат мерки</i>	
Наказателно постановление (правораздавателен акт)	Индивидуален административен акт (административен акт)
<i>7. Процесуален ред, по който се реализира</i>	
Закон за административните нарушения и наказания (ЗАНН)	Административнопроцесуален кодекс (АПК)
<i>8. Степен на определеност</i>	
Относително определено е и зависи от степента на вината на извършителя (имуществена санкция от ... до лв.)	Абсолютно определена е и не зависи от степента на вина на извършителя (спиране дейността на предприятие, спиране от движение на моторно превозно средство)
<i>9. Ред за правна защита</i>	
Съдебно обжалване пред районния съд	Административно оспорване пред по-горестоящ административен орган и съдебно обжалване пред административен съд, освен ако в закон е предвидено друго

4. Актове, с които се налагат наказания

4.1. Наказателни постановления

Актовете, с които се налагат административни наказания, са преимуществено наказателни постановления.

 Наказателното постановление е правораздавателен акт с властнически характер, издаван при надлежно сезиране с акт за установяване на административно нарушение, с който се решава административно-наказателен спор около извършването на административно нарушение при опростено, елементарно и състезателно производство, постановен при самостоятелност и независимост на административнонаказващия орган, който акт подлежи на евентуален съдебен надзор.

Таблица № 4

<i>Общи белези на наказателното постановление и индивидуалния административен акт</i>	
1. Те имат властнически характер.	
2. Те са проявление на административна принуда.	
3. Издават се от административен орган.	
<i>Разграничение</i>	

<i>Наказателно постановление</i>	<i>Индивидуален административен акт</i>
<i>1. Залегналата в акта функция</i>	
Заложена властническа функция е функция по наказване, по осъществяване на държавната наказателна репресия.	Заложена властническа функция е функция по управление, административна функция – предварително начертана планирана динамична дейност на административни органи.
<i>2. Възможност на действие на издаващия акта орган</i>	
При административнонаказателната функция органът по административно наказване е стриктно обвързан от закона и от факта на нарушението. При наказателните постановления става дума за решаването на конкретен административнонаказателен правен спор или оспорване, свързано с извършване или не на едно административно нарушение. Върху решеното с наказателното постановление се установява сила на присъдено нещо – постановлението наред с формалната законна сила придобива по този начин и определена материална законна сила	В някои случаи административният орган разполага с оперативна самостоятелност, която му позволява да взема различни решения, обусловени от изисквания за целесъобразност, полезност и правилност в дадения момент. При обвързаната компетентност на административния орган е налице стабилитет на административния акт. Този административен акт влиза само във формална сила и по отношение на правните му последици не се установява сила на присъдено нещо.
<i>3. Ефектът</i>	
Административнонаказващият орган е обвързан с т. нар. <i>неповратимост</i> в решението (непререшимост и неоттегляемост). Единственият начин за коригиране на наказателното постановление е от съда.	Административният орган при упражняване на оперативна самостоятелност може да измени своя акт, да го оттегли и замени с друго решение, като преценява предишното си решение.
<i>4. Основание и ред за отмяна</i>	
Само поради незаконосъобразност от съда	Поради неправилност и незаконосъобразност от непосредствено по-горестоящ орган или от съда
<i>5. Вид юридически акт</i>	
Правораздавателен акт.	Индивидуален административен акт

4.2. Решения на съда

Таблица № 4

<i>Общи белези на наказателното постановление и присъдите на съдилищата</i>	
1. Чрез тях се осъществява една и съща функция (правораздавателната). 2. Те са израз на държавната наказателна репресия. 3. Имат еднаква цел – справедливо да накажат извършителя на едно общественоопасно, виновно, наказуемо деяние и да упражнят върху него и върху останалите членове на обществото определено предупредително и превъзпитателно въздействие.	
<i>Разграничение</i>	
<i>Наказателно постановление</i>	<i>Присъда на съда</i>
<i>1. Кой ги издава</i>	
Орган на администрацията и въобще от несъдебни органи.	Съдебните актове се издават от съдилищата.
<i>2. Процесуалните правила, които се следват при тяхното издаване</i>	

Закон за административните нарушения и наказания	Наказателно-процесуалния кодекс
<i>3. Характеристика на производството, при което се издават</i>	
Производството се извършва от административни, несъдебни органи и се отличава с простота, краткост и бързина	Производството е сложно, формално и продължително, осъществявано от органи на съдебната власт.
<i>4. Задача на акта</i>	
Да обслужва отблизо, непосредствено и бързо укрепването на законността.	Обслужва по-бавно укрепването на законността.

IV. Библиография

Дерменджиев, И., Д. Костов, Д. Хрусанов. *Административно право на Република България: обща част. 5-то доп. изд.* София: Сиби, 2010.

Сивков, Ц. *Административно наказване (материалноправни и процесуалноправни проблеми)*. София: СОФИ-Р, 1998.

Сивков, Ц. *Измененията в Закона за административните нарушения и наказания от 2020 г. Коментар*. София: Сиела, 2021.

Тествайте познанията си, като отговорите на следните въпроси:

- Какво е понятието за „административно наказание“?
 - Какви видове административни наказания определя законът?
 - Кой са приликите и различията между административните наказания и същинските наказания?
 - Кой са приликите и различията между административните наказания и дисциплинарните наказания?
 - Кой са приликите и различията между административните наказания и принудителните административни мерки?
- Кой са характеристиките на наказателното постановление?